

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRIMÁRNE VZDELÁVANIE
(ISCED 1)**

PRVOUKA

Hodinová dotácia pre jednotlivé ročníky:

Vzdelávacia oblasť		<i>Človek a príroda</i>			
Názov predmetu		<i>Prvouka</i>			
Názov ŠkVP		---			
Ročník		<i>1. ročník</i>	<i>2. ročník</i>	<i>3. ročník</i>	<i>4. ročník</i>
Časový rozsah výučby	Povinná časť	<i>1</i>	<i>2</i>	---	---
	Voliteľné hodiny	---	---	---	---

Základná škola s materskou školou Senohrad, Senohrad č. 129, 962 43 Senohrad

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda	
Názov predmetu	Prvouka	
Názov ŠkVP	---	
Časový rozsah výučby	Povinná časť	1
	Voliteľné hodiny	---
Ročník	1. ročník	
Škola	Základná škola s materskou školou Senohrad	
Stupeň	ISCED 1 – primárne vzdelávanie	
Dĺžka štúdia	štyri roky	
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	
Poznámky	Platný od školského roka 2023/2024	

1. ročník

Charakteristika predmetu

Prvouka vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojový základ pre dva nadväzujúce predmety – prírodovedu a vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

Ciele predmetu

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Cieľ je možné bližšie špecifikovať, prvouka má deti viesť k:

- spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody.
- rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch.
- rozvoju schopnosti pozorovať s porozumením prostredníctvom využívania všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov, interpretovať získané informácie objektívne.
- opisovaniu, porovnávaniu a klasifikácii informácií získaných pozorovaním.
- rozvoju schopnosti realizovať jednoduché prírodovedné experimenty.
- nazeraniu na problémy a ich riešenia z rôznych uhlov pohľadu.
- tvorbe a modifikácii pojmov a predstáv, ktoré opisujú a vysvetľujú základné prírodné javy a existencie.
- uvedomeniu si potreby prírodu chrániť a k aktívnemu zapojeniu sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje.
- poznaniu fungovania ľudského tela, k rešpektovaniu vlastného zdravia a k jeho aktívnej ochrane prostredníctvom zdravého životného štýlu.

Čiastkové ciele predmetu

Cieľom predmetu je efektívny a postupný rozvoj myslenia dieťaťa. Je systematicky vedené tak aby získalo čo najviac vedomostí o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto javoch postupne učilo základným logickým operáciám. Prvý ročník je preto zameraný na aktívnu manipuláciu s materiálmi

s ktorými sa deti bežne stretávajú. Deti sú vyučovaním usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov bežných situácií tak, aby:

- sa rozvíjala ich schopnosť pozorovať detaily
- sa naučili porovnávať
- sa naučili identifikovať
- sa učili zovšeobecňovať
- sa naučili vyjadrovať predstavy o javoch
- si rozvíjali schopnosť argumentácie
- dokázali zdieľať svoje predstavy

Rozvoj kognitívnych schopností je prvoradým cieľom s ktorým sa spája rozvoj poznatkového systému dieťaťa v oblasti prírodných vied. Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby:

- si správne naplnili základné prírodovedné pojmy
- si osvojili základné vedecké pojmy
- si osvojili základy vedeckej terminológie
- si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody
- si modifikovali obsahy vybraných pojmov

Spolu s rozvojom poznatkového systému súvisí aj rozvoj špecifických postojov, ktoré vedú dieťa k uvedomenému využívaniu svojich vedomostí. U dieťaťa sa rozvíjajú nasledovné charakteristiky:

- dieťa dokáže vnímať spojitosť jeho prírodovedných poznatkov a vedy
- dieťa chápe význam vedy a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy na prírodu a životné prostredie
- dieťa citlivo prístupuje k živej prírode
- dieťa vie, že každá skutočnosť je vysvetliteľná
- dieťa dokáže meniť svoje predstavy o skutočnosti

Rozvoj poznatkového systému, spôsobov nadobúdania a modifikácie poznatkov a rozvoj postojov majú v edukačnom pôsobení učiteľa vzájomne kvalitnú hodnotu a postavenie. Dieťa nezískava len poznatky ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

Kľúčové kompetencie, ktoré predmet rozvíja:

- rozvíjať schopnosť učiť sa, osvojiť si primerané spôsoby práce, pri osvojovaní poznatkov uplatňovať rôzne techniky učenia,
- integrovať význam vytrvalosti a iniciatívy pre vlastný pokrok, pri systematizácii poznatkov,
- spracovať informácie z rôznych zdrojov, pracovať s nimi, triediť ich, spracovávať a prezentovať pred spolužiakmi,
- popísať premeny v krajine, ktoré sa dejú, vysvetliť ich,
- vymenovať premeny v krajine, ktoré podmieňuje človek svojou činnosťou (vrátane kultúrnych aspektov)
- aplikovať aktívne učenie sa v oblasti prvouky,
- demonštrovať získané schopnosti a zručnosti, ktoré možno využiť v praktickom pobyte v prírode,
- hodnotiť krajinu cez estetické zážitky;
- spracovať prírodovedný motív, vnem, zážitok výtvarne, literárne, hudobne alebo iným spôsobom, podľa vlastného výberu
- demonštrovať kreatívne myslenie prostredníctvom vybraných médií, nástrojov, materiálov, vyjadrovacích prostriedkov a technických postupov za účelom znázornenia zážitku, fantázie, predstavy alebo myšlienky,
- demonštrovať získané poznatky pri spracovaní projektov s využitím medzipredmetových vzťahov,

Vzdelávací štandard je rozdelený do dvoch častí:
 vzdelávacia oblasť Človek a príroda a vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť.
Vzdelávacia oblasť Človek a príroda zahŕňa 4 kapitoly: Rastliny, Živočíchy, Človek a Neživá príroda a skúmanie prírodných javov.

Časová dotácia predmetu: Školský vzdelávací program – 1 hodina

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsah vzdelávania

1. ročník

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy	Finančná gramotnosť
Človek a spoločnosť	Zoznámenie	Poznať mená spolužiakov Vytvárať triedne spoločenstvo (multikultúrna výchovacieľom je dosiahnuť rovnoprávny prístup ku všetkým žiakom)	MUV –dosiahnuť rovnoprávny prístup ku všetkým žiakom	
Naša škola	Exkurzia po škole	Poznať priestory školy-jedáleň, šatňa, telocvičňa, poznať adresu školy, pomenovať významné orientačné body v blízkosti školy		
Naša trieda Cesta do školy	V triede, bezpečnosť, orientácia v priestore	Poznať pomôcky v triede		
Školská taška	Obsah školskej tašky Pracovné miesto žiaka	Udržiavať čistotu na svojom pracovnom mieste, v školskej taške		
Neživá príroda a skúmanie prírodných javov				
Živá a neživá príroda	životné prejavy organizmov: pohyb, rast, príjem potravy, dýchanie, rozmnožovanie	vysvetliť rozdiel medzi živými a neživými súčasťami prírody, triediť na základe znakov, identifikovaných vlastným pozorovaním, prírodniny na živé, neživé a odumreté, vysvetliť, na čo všetko používa človek vodu a čo by sa stalo, ak by jej mal nedostatok,		
Voda	vodné zdroje (potok, rieka, jazero, more, podzemná voda) význam vody pre život	vysvetliť, aký význam má voda v pôde a ako sa to týka človeka, vedieť, že voda sa vyskytuje v rôznych formách (niektoré vymenujú, napr. ľad, vodná para, sneh, dážď, námraza, rosa), vymenovať tri typy vodných zdrojov, na základe skúmania vytvoriť závery o priesvitnosti a priehľadnosti rôznych materiálov (prostredí),		
Svetlo a tieň	svetelné zdroje, tieň, priesvitný, priehľadný, nepriesvitný materiál			

		vedieť, že hlavným zdrojom svetla je slnko, vysvetliť, kedy sa vytvára a kedy sa nevytvára tieň, kedy sa vytvára dlhší tieň a kedy sa vytvára kratší tieň, kedy sa vytvára viac tieňov, vymenovať ďalšie zdroje svetla: plameň, blesk, žiarovka a iné elektrické zariadenia, ktoré vytvára človek		
Zdravie	Umývanie rúk Návšteva a správanie sa u lekára a v lekárni.	Vedieť sa správať u lekára a v lekárni	OZO – starostlivosť o svoje zdravie	
Čistota tela	Hygiena človeka-tela, šatstva, zásady hygieny Ranná a večerná hygiena	Vedieť správne použiť zubnú kefku Vysvetliť význam osobnej hygieny		
Neživá príroda a skúmanie prírod. javov		navrhnuť vlastný spôsob merania časového úseku, vysvetliť vzťah rýchlosti presypania presýpacích hodín a niektorých vlastností presýpanej látky na základe pozorovania presýpacích hodín, zostrojiť kyvadlo, vysvetliť vzťah rýchlosti kmitania kyvadla a niektorých vlastností kyvadla na základe pozorovania kyvadla,		
Čas	Meranie času, presýpacie hodiny, kyvadlo	Zostrojiť presýpacie hodiny		
Projekt príprava presýpacích hodín				
Živočíchy	životné prejavy živočíchov	Uviest' tri spoločné a tri rozličné znaky, ktorými sa živočíchy a rastliny vzájomne podobajú,	ENV – starostlivosť o domáce zvieratá	
Živočíchy	domáce zvieratá a voľne žijúce zvieratá a ich mláďatá	pozorovať život živočíchov v blízkom okolí spoznávať a pomenúvanie domácich a voľne žijúcich zvierat a ich mláďatá v blízkom okolí		
Potrava živočíchov	suchozemské a vodné živočíchy	vysvetliť, ako sú živočíchy tvarom tela a spôsobom života prispôbené prostrediu, v ktorom žijú (ako príklad použijú: mačka domáca, dážd'ovka zemná, krt obyčajný, lastovička obyčajná, kapor obyčajný, voš detská),		
Pohyb živočíchov	dravec, korisť	na príkladoch uviesť rozdiely medzi suchozemskými a vodnými živočíchmi, vedieť, že živočíchy získavajú potravu rôznym		
	končatiny			

		spôsobom, vysvetliť vzťah dravec a korisť, vysvetliť význam maskovania živočíchov v prostredí, identifikovať časť tela, ktorá zabezpečuje živočíchom pohyb, triediť živočíchy podľa toho, čím a ako sa pohybujú, informácie dať do súvislosti s tým, kde a ako živočíchy žijú,		
Moja rodina	Členovia rodiny Sviatky v rodine Projekt Rodostrom	Vymenovať členov rodiny Vedieť zablahoželať	OSR – vzťahy v rodine; vzájomné rešpektovanie sa TPPZ – jednoduchý projekt (rodostrom)	
Rastliny Časti tela rastlín Základné časti rastlín (Koreň, stonka, listy, kvety, plody) Rastliny	základné časti rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod byliny, kry, stromy životné prejavy rastlín – rast, vývin, rozmnožovanie	Pozorovať rastliny v blízkom okolí, rozpoznať základné časti rastlín v blízkom okolí, pomenovať základné časti rastlín v blízkom okolí, identifikovať základné časti rastlín (žihľava dvojdomá, púpava lekárska, rebríček obyčajný, pastierska kapsička, ruža šípová, pagaštan konský1), na základe vlastného pozorovania triediť rastliny na byliny, kry a stromy, deliť rastliny podľa tvaru listov na listnaté a ihličnaté, opísať funkcie jednotlivých častí rastlín (napríklad: koreňom rastlina čerpá z pôdy vodu a živiny),	ENV - pestovanie a starostlivosť o rastliny ENV – význam stromov pre zdravie človeka	
Človek Zmyslové orgány Zrak – oko Sluch – ucho Čuch – nos Chuť – jazyk Hmat - koža	zmysly: zrak, sluch, hmat, čuch, chuť, poruchy zraku	identifikovať päť základných zmyslov človeka a im prislúchajúce zmyslové orgány, vysvetliť význam zmyslových orgánov pre život človeka, vysvetliť zásady starostlivosti o zrak a sluch, vytvoriť závery o funkcii ušnice pri zachytávaní zvuku, vedieť, že orgány hmatu sú rozmiestnené po celom tele v pokožke a sú zodpovedné za citlivosť pokožky	ENV – pozitívna vzťah k životnému prostrediu	

Miesto realizácie

- ▶ trieda
- ▶ špeciálna učebňa, počítačová učebňa
- ▶ exteriér školy
- ▶ verejné priestranstvá v obci

Hodnotenie:

- Nápaditosť
- Výstižnosť
- Tvorivosť

Projekty: témy a počet projektov si volí každý učiteľ individuálne

Učebný materiál:

- Učebnica (pracovný zošit) - Prvouka 1. ročník

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie:

- Priebežné – ústne a slovné hodnotenie
- Záverečné – slovné hodnotenie - Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení **slovným hodnotením**, kde sa výsledky vyjadrujú slovné štyrmi stupňami – *veľmi dobré výsledky, dobré výsledky, uspokojivé výsledky, neuspokojivé výsledky.*

Začlenenie prierezových tém

▪ **osobnostný a sociálny rozvoj**

- rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie,
 - uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných,
 - získavať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojim obsahom prevenciu šikanovania, agresivity
- v rámci všetkých tematických celkov;*

▪ **tvorba projektu a prezentačné zručnosti**

- naučiť sa riadiť a organizovať si svoju prácu, prácu v tíme;
 - spracovať potrebné informácie;
 - vyhľadať problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať;
- bude realizovaná v rámci vybraných tematických celkov –prezentácia prác v triede a na školských akciách;*

• **ochrana života človeka a zdravia**

- manipulovať s nástrojmi, pomôckami, pochopiť význam BOZ
- bude realizovaná vo všetkých témach;*

• **regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra**

- prejavovať cit ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a kultúrneho dedičstva
- bude realizovaná v témach Rodina a Hmota*

• **environmentálna výchova**

- pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k prírode, šetrenie energiou
- bude realizovaná vo všetkých témach*

• **mediálna výchova**

- poznať a chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“,
- vyberať a využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú.

Je začlenená do témy Osobná hygiena a psychohygiena